

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın *Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar* tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

Son yıllarda Diyarbakır başta olmak üzere bölge genelinde kaya petrolü ve kaya gazı çıkarımına yönelik faaliyetlerin olağanüstü bir hızla genişletildiği görülmektedir. Mevcut veriler; bu sürecin tekil projelerden ibaret olmadığını, aksine bütünlüklü bir enerji-politik yeniden yapılandırma süreci olduğunu ortaya koymaktadır. Nitekim, Bismil ilçesinde yaklaşık 600 bin dönüm alanın kaya petrolü faaliyetleri için tahsis edildiği, buna ek olarak Çınar ve Mazıdağı (Şemrex) hattında yaklaşık 451 bin dönüm yeni alanın ruhsat sahalarına dahil edildiği ve toplamda 1 milyon 51 bin dönümü aşan bir alanın doğrudan bu faaliyetlerin kapsamına alındığı bilinmektedir.

Resmi kararlarla Diyarbakır'daki mevcut yaklaşık 10 bin hektarlık sahaya 44 bin 851 hektar yeni alanın eklendiği, MAPEG tarafından verilen ruhsatlarla yüzbinlerce dönümlük tarım arazisi, mera ve doğal alanın petrol arama ve çıkarma faaliyetlerine açıldığı anlaşılmaktadır. Daha da çarpıcı olan ise bu sürecin hedef ölçeğidir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yapılan açıklamalarda, yalnızca Bismil sahasında yürütülen çalışmaların 7 milyon 200 bin dönüme kadar genişletilebileceği ifade edilmektedir. Bununla birlikte, sadece Diyarbakır ile sınırlı kalmayan bir genişleme söz konusudur. Batman ve Mardin'i kapsayan 615 milyon m², Mardin ve Şırnak hattında ise 598 milyon m² alan için ruhsat sürelerinin uzatıldığı; ayrıca Siirt-Batman hattında yeni petrol işletme ruhsatlarının verildiği görülmektedir. Toplamda 1 milyar 756 milyon m² yeni alanın petrol ve gaz faaliyetlerine açıldığı bu süreçte, bölge genelinde son 5 yılda 350 bin dönüm tarım arazisinin kaybedildiği belirtilmektedir.

Kaya petrolü ve kaya gazı çıkarımında kullanılan hidrolik kırma yöntemi; her bir kuyu için yüz binlerce metre küp su kullanımı, yüzlerce kimyasal maddenin yer altına enjekte edilmesi ve geri dönüşü olmayan su kirliliği gibi sonuçlar doğurmaktadır. Bu süreçte kullanılan bazı kimyasalların (PFAS vb.) doğada parçalanmayan ve insan sağlığı açısından ciddi riskler taşıyan maddeler olduğu bilimsel olarak ortaya konulmuştur. Bu faaliyetlerin; yer altı ve yer üstü su kaynaklarının kirlenmesine ve tükenmesine, tarım ve hayvancılığın sürdürülemez hale gelmesine, mera ve orman alanlarının yok olmasına ve ekolojik dengenin geri dönülmez biçimde bozulmasına yol açacağı açıktır. Aynı zamanda geçim kaynaklarının ortadan kalkması, kırsal nüfusun yerinden edilmesi ve zorunlu göç riskinin artması bu sürecin toplumsal sonuçları arasında yer almaktadır. Tüm bu gelişmeler birlikte değerlendirildiğinde; söz konusu

politikaların yalnızca enerji üretimiyle sınırlı olmadığı, doğrudan yaşam alanlarını, üretim ilişkilerini ve bölgesel demografiyi etkileyen çok boyutlu bir süreç olduğu görülmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Diyarbakır ve çevresinde kaya petrolü ve kaya gazı faaliyetleri için toplam kaç dönüm alan ruhsatlandırılmıştır?
- 2- Bismil, Çınar ve Mazıdağı hattında ruhsatlandırılan alanların toplam büyüklüğü nedir?
- 3- Bakanlık tarafından ifade edilen 7 milyon 200 bin dönümlük hedef alan hangi planlama kapsamında belirlenmiştir?
- 4- Bugüne kadar kaç adet sondaj kuyusu açılmıştır? Planlanan toplam kuyu sayısı nedir?
- 5- Bu faaliyetlerde hangi şirketler yer almaktadır? Yerli ve yabancı ortaklık yapıları nedir?
- 6- Bu projelerden elde edilen toplam ekonomik gelir ne kadardır?
- 7- Bu gelirden yerel halka ayrılan pay nedir?
- 8- Ruhsat sahalarının genişletilmesine ilişkin kararlar hangi bilimsel ve ekonomik kriterlere dayanmaktadır?
- 9- Bölgedeki ruhsat sürelerinin uzatılmasının gerekçesi nedir?
- 10- Fosil yakıt yatırımlarının artırılmasının Türkiye'nin enerji politikası içindeki yeri nedir?
- 11- Kaya petrolü ve kaya gazı faaliyetleri kapsamında imzalanan sözleşmelerin toplam süresi nedir? Bu sözleşmeler kamuoyuna neden açıklanmamaktadır?
- 12- Bu projeler kapsamında bugüne kadar kaç taşınmaz için kamulaştırma kararı alınmıştır? Kamulaştırılan alanların büyüklüğü nedir?
- 13- Kamulaştırma süreçlerinde bölge halkının rızası alınmış mıdır?
- 14- Bu projelerde faaliyet yürüten yabancı şirketlerle yapılan anlaşmaların içeriği nedir? Türkiye'nin bu anlaşmalardaki payı ve yükümlülükleri nelerdir?
- 15- Kaya petrolü ve gazı çıkarımında kullanılan teknolojilerin temini hangi ülke ve şirketler aracılığıyla sağlanmaktadır?
- 16- Bu projelerin toplam yatırım maliyeti nedir? Beklenen ekonomik getiri nedir?
- 17- Bu faaliyetlerin bölge ekonomisine doğrudan katkısına ilişkin somut veriler nelerdir?
- 18- Bu projeler kapsamında güvenlik gerekçesiyle ilan edilen özel güvenlik bölgeleri bulunmakta mıdır?
- 19- Enerji projeleri ile güvenlik politikaları arasında bir koordinasyon bulunmakta mıdır?
- 20- Ruhsat sahalarının belirlenmesi sürecinde yerel yönetimlerin ve meslek odalarının görüşü alınmış mıdır?
- 21- Bu faaliyetlere karşı açılmış dava sayısı kaçtır? Bakanlığınız bu davalara ilişkin nasıl bir tutum almaktadır?
- 22- Bu projelerin durdurulması halinde oluşacak ekonomik ve enerji açığına ilişkin bir alternatif plan mevcut mudur?